

LIIKUNTAPAIKKARAKENTAMISEN AJANKOHTAISET ASIAT

Jarkko Rantamäki
Ylitarkastaja
Länsi- ja Sisä-Suomen
aluehallintovirasto

LIKUNNAN ALUEHALLINNON KESKEINEN LAINSÄÄDÄNTÖ

Liikuntalaki 390/2015, 4 § Valtion vastuu

- Liikunnan aluehallinnon tehtävistä vastaavat aluehallintovirastot. Tehtävistä säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.
- Valtion tulee tehtävää hoitaessaan olla tarpeen mukaan yhteistyössä kuntien, kansalaisjärjestöjen ja muiden liikunta-alan toimijoiden kanssa.

Liikuntalaki 390/2015, 13 § Liikuntapaikkojen valtionavustukset

- Valtion talousarvioon otetaan vuosittain määräraha avustusten myöntämiseksi liikuntapaikkojen ja niihin liittyvien vapaa-aikatilojen perustamishankkeisiin. Liikuntapaikkojen valtionavustuksia myönnetään laajojen käyttäjäryhmien tarpeisiin tarkoitettujen liikuntapaikkojen rakentamiseen, hankkimiseen, perusparannukseen ja niihin liittyvään varustamiseen. Lisäksi avustusta voidaan myöntää erityisestä syystä muuhun liikuntapaikkarakentamiseen.
- Avustusta myönnetään kunnalle tai kuntayhtymälle taikka niiden määräämisvallassa olevalle yhteisölle. Avustusta voidaan myöntää myös muille yhteisöille, jos avustaminen on tarpeen tämän lain tavoitteiden toteuttamiseksi.
- Edellä 1 momentissa tarkoitetuista valtionavustuksista säädetään opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetussa laissa.

LIKUNNAN ALUEHALLINNON KESKEINEN LAINSÄÄDÄNTÖ JATKUU

Valtioneuvoston asetus liikunnan edistämisestä 550/2015, 4 § Liikunnan aluehallinnon tehtävät

- 1) kuntien ja liikunnan sidosryhmien informointi ja koulutuksen järjestäminen liikuntapoliittisista tavoitteista, toimenpiteistä ja resursseista;
- 2) eri väestöryhmien terveyttä ja hyvinvointia edistävän liikunnan edistäminen ja tukeminen;
- 3) liikuntapaikkarakentamisen ohjaus ja tukeminen sekä 11 §:ssä tarkoitetuista valtionavustuksista päättäminen;
- 4) lausunnon antaminen opetus- ja kulttuuriministeriön toimivaltaan kuuluvista liikuntapaikkarakentamisen perustamishankkeiden rahoitussuunnitelmaesityksistä ja perustamiskustannuksiin myönnettävistä avustuksista;
- 5) eri hallinnonalojen välisen yhteistyön kehittäminen liikunnan edistämisessä;
- 6) kansainvälinen yhteistyö; sekä
- 7) muut ministeriön osoittamat tehtävät.

Valtioneuvoston asetus liikunnan edistämisestä 550/2015, 11 § (30.3.2023/627) Toimivalta liikuntapaikkojen perustamishankkeissa

Aluehallintovirasto on valtionapuviranomainen sellaisissa liikuntalain 13 §:ssä tarkoitettuja liikuntapaikkoja koskevissa perustamishankkeissa, joiden arvioidut kokonaiskustannukset ovat enintään 1 200 000 euroa.

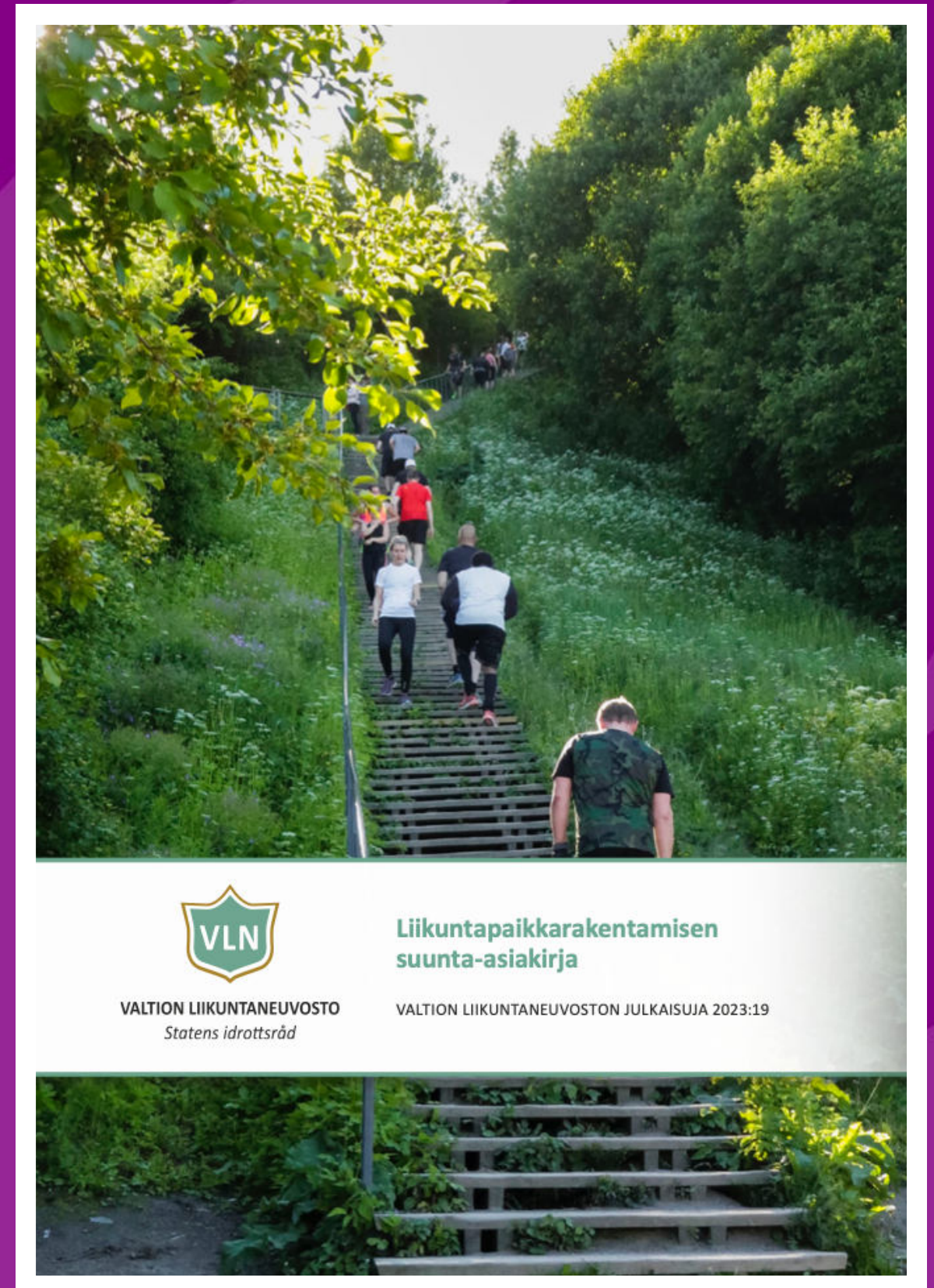
LIKUNNAN ALUEHALLINNON KESKEINEN LAINSÄÄDÄNTÖ JATKUU

- Laki opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta 1705/2009 sekä valtioneuvoston asetus 1766/2009
- Valtionavustuslaki 688/2001
- Kuntalaki 410/2015
- Maankäyttö- ja rakennuslailla 132/1999, maankäyttö- ja rakennusasetuksella 895/1999 sekä valtioneuvoston asetuksella rakennuksen esteettömyydestä 241/2017 säädetään alueiden käytön suunnittelun ja rakentamisen tavoitteista sekä vaatimuksista.

UUSI LIIKUNTAPAIKKARAKENTAMISEN SUUNTA- ASIAKIRJA

Avustuspoliittika linjataan suunta- asiakirjoilla:

- Hankkeella vastataan ensisijaisesti laajojen käyttäjäryhmien, kuten kuntalaisten, seuratoiminnan ja huippu-urheilun muuttuviin olosuhdetarpeisiin.
- Hanke edistää tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta liikunnassa ja huippu-urheilussa.
- Hanke edistää esteettömyyttä ja saavutettavuutta
- Hanke edistää kestävästä kehitystä liikuntapaikkarakentamisessa.

UUSI LIIKUNTAPAIKKARAKENTAMISEN SUUNTA-ASIAKIRJA

Avustuksen määrä

- Liikuntapaikkojen avustus voi kattaa enintään 30 prosenttia hankkeen kustannusarviosta, ei kuitenkaan enempää kuin 750 000 euroa. Lähiliikuntapaikkojen* osalta avustus voi kattaa enintään 40 prosenttia hankkeen kustannusarviosta.
- Korotettu avustus voidaan myöntää seuraaviin kohteisiin: Uimahallit: 800 000–1 000 000 euroa. Avustuksen enimmäismäärää riippuu allastilaohjelman monipuolisuudesta ja laajuudesta. Allastilaohjelmassa määritellään uimahalliin rakennettavat allastyypit ja -määrät.
- Eri toimijoiden (eri kunnat, yhdistykset, yritykset, muut yhteisöt) merkittävällä yhteisrahoituksella toteutettavat hankkeet: 750 000–1 200 000 euroa.
- Useamman toiminnallisesti merkittävän liikuntapaikan toteutus tai peruskorjaus samassa yhteydessä: 750 000–1 200 000 euroa.

UUSI LIIKUNTAPAIKKARAKENTAMISEN SUUNTA-ASIAKIRJA

Mikä muuttuu?

- Entistä vahvempi painotus tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden, saavutettavuuden ja esteettömyyden sekä kestävän kehityksen edistämiseksi.
- Poistettu kirjaus peruskorjausten avustamisen ensisijaisuudesta. Toisaalta kestävän kehityksen edistämisen näkökulmasta korjaaminen voi olla ensisijainen vaihtoehto.
- Valtakunnallisten kohteiden määritelmän laajentaminen: myös valtakunnalliset harjoituskeskukset
- Aluehallintovirasto on valtionapuviranomainen liikuntapaikkoja koskevissa perustamishankkeissa, joiden arvioidut kokonaiskustannukset ovat enintään 1 200 000 euroa (aiemmin 700 000)
- Mitään liikuntapaikkatyyppiä ei rajata kategorisesti valtionavustamisen ulkopuolelle, vaan mikäli liikuntapaikka täyttää valtionavustamisen ehdot, sille voidaan hakea valtionavustusta.
- Avustus voidaan myöntää voimassa olevan lainsäädännön puitteissa myös hankkeisiin, jotka toteutetaan muilla kuin taserahoitusmallilla, jos hanke täyttää valtionavustuksen saamisen edellytykset

UUSI LIIKUNTAPAIKKARAKENTAMISEN SUUNTA-ASIAKIRJA

Lähiliikuntapaikan määrittäminen:

*Lähiliikuntapaikoilla tarkoitetaan kaikenikäisen väestön omatoimista, päivittäistä liikuntaa palvelevia liikuntapaikkoja, -alueita, tai -reittejä, jotka sijaitsevat asuinalueilla tai niiden välittömässä läheisyydessä helposti ja turvallisesti saavutettavissa. Lähiliikuntapaikat ovat liikunnallisesti monikäyttöisiä, vapaasti käytettäviä ja maksuttomia.

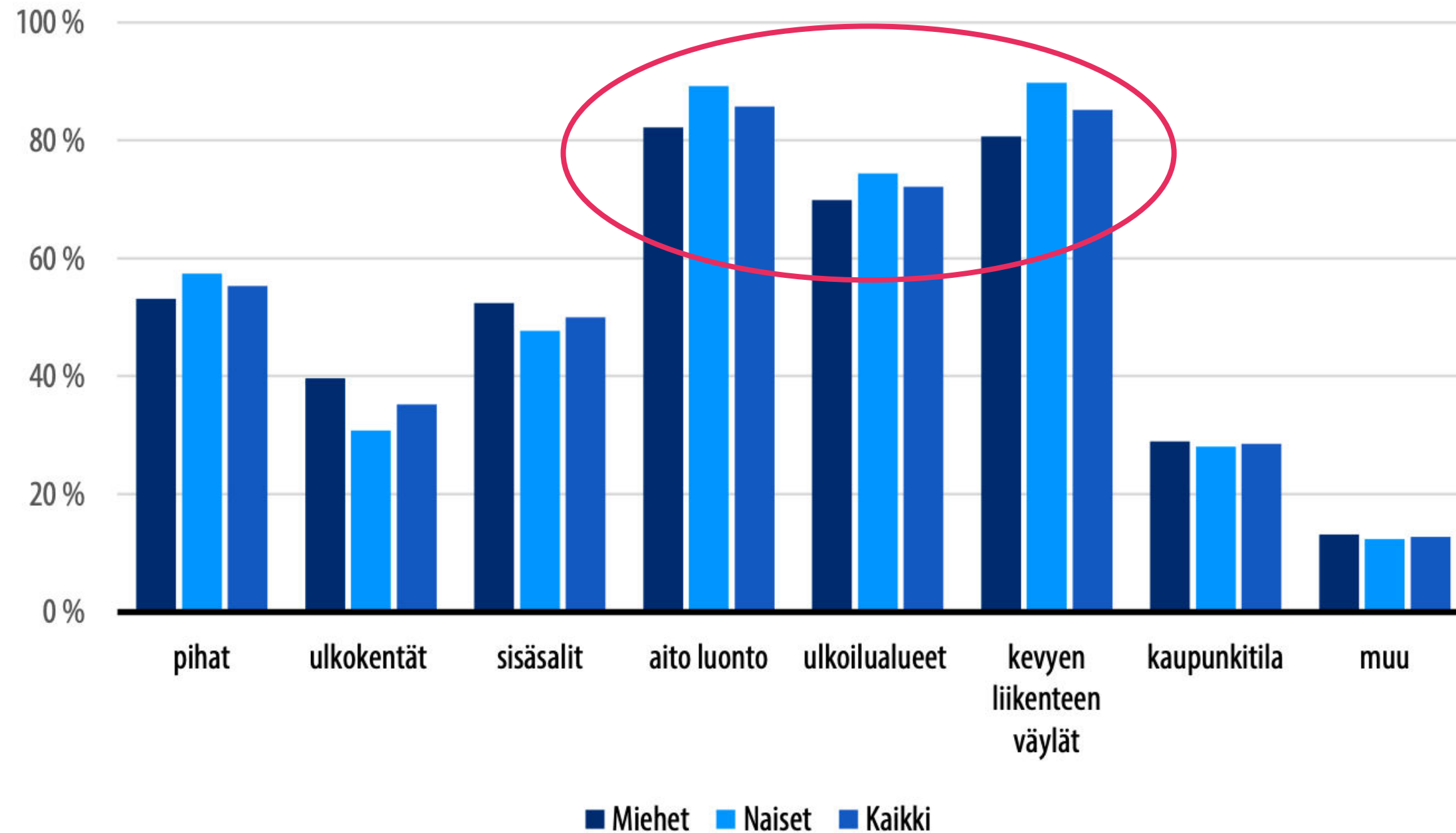

UUSI LIIKUNTAPAIIKKARAKENTAMISEN SUUNTA-ASI AKIRJA

Liikuntaolosuhteiden nykytila ja kehittämistarpeet:

”Liikkumisen olosuhteet ovat kokonaisuus, jossa rakennettu- ja luonnonympäristö ja niihin liittyvät palvelut mahdollistavat fyysisen aktiivisuuden kaikkina vuodenaikoina sisä- ja ulkotiloissa kaikissa elämäntilanteissa. Liikkumisen olosuhteita luovat erityisesti kävely- ja pyörätiet, rakennettu liikuntapaikkaverkosto, erilaiset puisto- ja piha-alueet, sekä luontoympäristöön kytkeytyvät virkistys- ja ulkoilualueet sekä -reitit ja rakentamaton luonto” (TEHYLI-olosuhtederyhmä 2018)

VASTAAJIEN (AIKUISET) KÄYTTÄMÄT LIIKUNTAPAIKAT SUKUPUOLITTAIN

Lähde: Liikuntaraportti. OKM 2022:33
<https://www.liikuntaneuvosto.fi/lausunnot-ja-julkaisut/liitu-2022/>

YLEISIMMÄT LIKUNTAOLOSUHTEET & MITEN LIKUTAAN (AIKUISET)

YLEISIMMÄT LIKUNTA-PAIKAT

- Aito luonto
- Kevyen liikenteen väylät
- Ulkoilualueet

YLEISIMMÄT LIKUNTA-PALVELUT

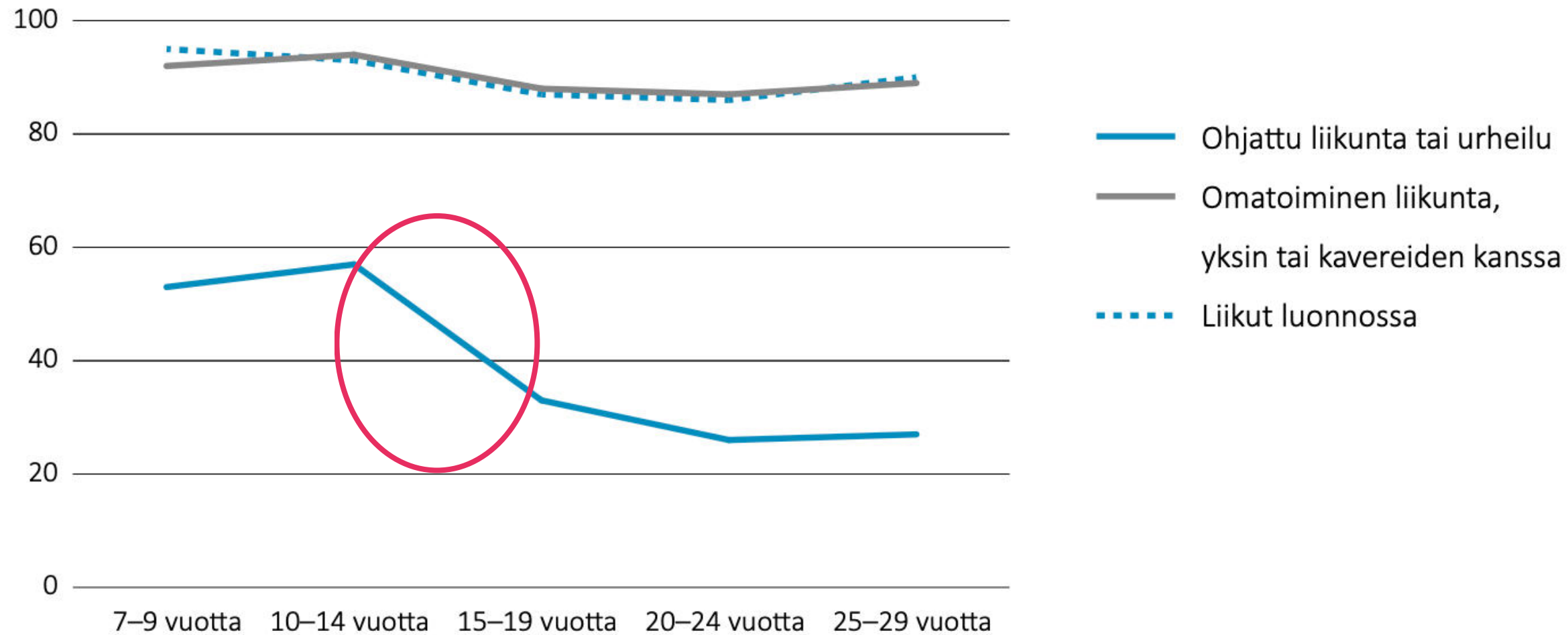
Oma-
toimisesti
94%

Liikunta-
alan
yritykset
32%

Liikunta-
tai urheilu-
seura
21%

Lähde: Liikuntaraportti. OKM 2022:33
<https://www.liikuntaneuvosto.fi/lausunnot-ja-julkaisut/liitu-2022/>

OMATOIMINEN LIIKUNTA & LUONTO (LAPSET JA NUORET)

KUVIO 11. OHJATUN JA OMATOIMISEN LIIKUNNAN SEKÄ LUONNOSSA LIKKUMISEN YLEISYYS IÄN MUKAAN. (%)

Lähde: Lasten ja nuorten vapaa-aika tutkimus 2022. OKM
https://tietoanuorista.fi/wp-content/uploads/2023/05/FINAL_vapaa-aikatutkimus-2022-web.pdf

MITEN TEHDÄ MIELENKIINTOISIA ULKOLIIKUNTAPAIKKOJA?

- Tiedosta tarpeet
- Tunne käyttäjäryhmät
- Osallista käyttäjät suunnitteluun
- Yhdistä eri toimintoja/palveluita
- Arvioi ja sopeuta

Vestre Fjordpark, Aalborg Tanska

kuva: <https://www.loa-fonden.dk/projekter/2022/soendermarkskolen-paa-frederiksberg/>

MAHDOLLISUUDET / POTENTIAALI

- Uudenlaisten liikuntapaikkojen kehittäminen
- Enemmän lapsia ja nuoria mukaan ulkoliikuntaan
- Enemmän ihmisiä seura-/yhdistystoimintaan
- Ulkoliikunnan terveysvaikutukset (fyysinen & henkinen)
- Rakastuminen luontoon ja sen ymmärrys

Svendborg Trailcenter, Tanska

Kuva: <https://loa-fonden.dk/projekter/trailcenter-svendborg/>

HAASTEET / RISKIT

- Luonnonsuojelu
(enemmän ihmisiä =
enemmän kuormitusta)
- Kaupungistuminen
- Luontokosketuksen puute
- Luontokato

Trailcenter Rytterknægten

Kuva:<https://loa-fonden.dk/projekter/trailcenter-rytterknaegten-paa-bornholm/>

Ulko- ja sisätilojen yhdistäminen

Vestre Fjordpark, Aalborg

Vestre Fjordpark, Aalborg

 **AVI kouluttaa
RFV fortbildar**

KIITOS

MIELENKIINNOSTA!

Lisätietoja:

Matkalla kohti liikunnan yhdenvertaisuutta: työkaluja monialaiseen liikuntasuunnitteluun: <https://helda.helsinki.fi/handle/10138/356119>

Lokale og Anlægsfonden: <https://www.loa-fonden.dk>

TVERGA: <https://tverga.no>

IAKS Nordic: <https://nordic.iaks.sport>

LA Architects: <https://www.la-architects.co.uk/studio/thoughts/>

Jarkko Rantamäki

Ylitarkastaja

Länsi- ja Sisä-Suomen
aluehallintovirasto

etunimi.sukunimi@avi.fi

+35829 018 832

